

פרידלנדר שרה

בת דויד והרמיני. נולדה בשנת 1914
בבודפשט, בירת הונגריה. ימי נעוריה
עברו עליה בעיר פטשפינפקרבן
בדרום הונגריה, שהיתה חסרת
כל הוי יהודי ונתחנכה בגימנסיה שמוריה
ומורותיה היו נזירים ונזירות, אך מצאה
את הדרך לתנועה הציונית, וב־1933 יסדה
שם ספריה יהודית־ציונית. למדה
באוניברסיטה של בודפשט, בפקולטה
לפילוסופיה ופילולוגיה, והוכתרה בתואר
דוקטור. באותו זמן היתה פעילה באגודת

הסטודנטים הציונים „המכביה“, בהנהלת החברה „פרוי־פולשתינה“
וב„ויצ״ו“. ב־1935 נתמנתה חברה בהנהלת הארצית של „הנוער הציוני“
בהונגריה. ב־1939 החלה לעבוד במשרד קרן־היסוד בבודפשט וכממלאה
מקום המזכיר הראשי ריכזה בידיה את העבודה הארצית. משניתכו על
יהדות הונגריה החוקים האנטי־ציוניים ותלויה היתה עליהם החרב
המתהפכת של השלטון הנאצי — גילתה פעילות מיוחדת, מזוגה
שאר־רוח, כשרון־מעשה ותכונת מנהיגות, ועסקה במפעל ההצלה של
יהדות הונגריה. הוגלתה לברגן־בלזן ואחרי השחרור יצאה לז'נבה
שבשווייץ, משם עלתה לארץ בראשית 1946. בארץ היתה פעילה
בחוג ותיקי „המכביה“ בירושלים, חברה במועצה הארצית של „הנוער
הציוני“ ובהתאחדות עולי הונגריה. ביחוד מצאה כר נרחב ליזמה

ופעולה מבורכת ב"יד ושם", שהניחה את היסודות לארכיון שלו. בארץ רכשה לעצמה את השפה העברית. מיד לבואה ארצה הצטרפה ל"הגנה". היתה אישיות חזקה ודגלה בציונות הצרופה. את ההיסטוריה הישראלית ראתה כמאבק בלתי-פוסק, הנשען על שני יסודות: חיים ודרור. הגיעה למסקנה שלילית במשפטה על התרבות המוסרית של הגויים. התכוננה לרדת לנבכי גורמי השואה הגדולה ולחשוף באיזמל-הניתוח את יסודותיה הפסיכולוגיים. שני קוי-יסוד ציינו את אפיה: התכנסות בעולם היחיד לשם התעלות אישית, ויציאה ממנו — לשם הקרבה למען הכלל; קוים מנוגדים לכאורה נתמזגו בה. וכה כתבה: "...ואולי פירושם של חיי אדם אישיים אינו אלא האפשרות להסתגר ולפרוש, ובאותה מידה גם להתמסר ולהיות לקרבן..." ניחנה בחוש הומור להבין ולסלוח לחולשות בני-אדם. דמויות-מופת בחייה שימשו לה הנרייטה סולד וחיים וייצמן. את נאומי וייצמן הוציאה בהונגריה ופירסמה מאמר מקיף על הנרייטה סולד. מפעולתה הספרותית יש לציין: מחקר על ביאליק (1935); תרגום מכתבי בובר (1941); תרגום נאומי וייצמן (1943); מחקר על הרצל (1944); הנרייטה סולד (ז'נבה, 1945) ומאמרים רבים בעתונים ציוניים. ערכה גם את הלוח המשותף (בהונגריה) לקרן-הקיימת וקרן-היסוד.

בהיותה ב"הגנה" בירושלים פעלה בשירות הרפואי כחובשת. בלכתה לתחנת ה"עזרה הראשונה" נפגעה מפגז האויב ונפלה ביום כ' באייר תש"ח (29.5.1948). היתה קבורה בשייך-באדר א'. ב-10.9.1950 הועברה למנוחת-עולמים להר-הרצל בירושלים.